

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX)
(GURISDIZZJONI SUPERJURI)
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta ta' l-14 ta' Marzu, 2008

Citazzjoni Numru. 14/2005

A. P.

VS

M.P.

Il-Qorti,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attur, wara li ppremetta :

Illi huwa u l-konvenuta żżewġu fit-23 ta' Awwissu 1975 fil-knisja Kattidral, Għawdex u minn dak iż-żwieġ twieldu tlett (3) itfal illum ilkoll maġġorenni u ċioe', Marthese, Ferdinand u Ismael.

Illi bejn il-kontendenti illum hemm separazzjoni personali 'a mensa et thoro' b'kuntratt fl-atti tan-Nutar Joanne Cauchi tat-18 ta' Frar 2003.

Illi oltre dan hemm lok ghad-dikjarazzjoni tan-nullita' tal-istess żwieġ a tenur tal-artikolu 19 (1)(d) tal-Att taż-Żwieġ (Kap 255) u cioè' meta l-kunsens ta' xi waħda mill-partijiet kien vizzjat b'difett serju ta' diskussjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha; jew b'anomalija, psikoloġika, serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Illi l-istorja tal-ħajja matrimonjali ta' bejn il-kontendenti hija waħda li kienet nieqsa minn dak l-affett uman li jagħmel għaqda fiż-żwieġ possibbli. Ir-relazzjoni interpersonali ta' bejniethom kienet imċajpra b'hafna ostakoli nevrotiċi u finalment kienet waħda persuna għaž-żewġ partijiet milli armonjuża.

Illi d-difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju kien evidenti bil-mod kif il-konvenuta kienet taġixxi fil-konfront tal-attur ma kien hemm qatt dak il-'commitment' li wieħed irid juri fil-konfront tal-persuna l-oħra li fl-aħħar jintrabat magħha fiż-żwieġ.

Illi kien hemm ukoll anomalija psikoloġika serja fil-konvenuta li kienet tagħmilha mpossibbli għaliha li tassumi u taqdi l-obbligazzjonijiet taż-żwieġ. Dan jista' jiġi ppruvat waqt it-trattazzjoni ta' dina l-kawża speċjalment mill-komportament tal-konvenuta fil-konfront tal-attur.

Talab lill-konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. Tippronunzja ż-żwieġ ta' bejn il-kontendenti tat-23 ta' Awissu 1975 null u bla effett u dana peress li l-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet kien vizzjat b'effett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-ispejjeż u bl-ingunzjoni tal-konvenuta għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur ikkonfermata bil-
gurament tiegħu.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta li eċċepiet illi:

1. Illi t-talbiet attriċi huma totalment infondati fid-dritt u fil-fatt, u għandhom jiġu respinti bl-ispejjeż kollha kontra l-attur.

2. Illi qabel xejn l-esponenti tixtieq tissolleva l-eċċezzjoni tal-*lis alibi pendens*, stante illi fuq l-istess materja diga' hemm proċedimenti oħra, ukoll istitwiti mill-attur odjern, quddiem Tribunal kompetenti, senjatament it-Tribunal Ekklesjastiku.

3. Illi fit-tieni lok, in-nuqqasijiet illi l-attur jipprova jimputa lill-esponenti huma totalment ineżistenti. Jekk hadd, kien l-attur illi jbati minn difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, u mhux il-kontra.

4. Illi r-raba paragrafu tal-premessi taċ-ċitazzjoni mhuwies intelligibbli, u l-esponenti umilment titlob lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tordna lill-attur jikkjarifika l-kontenut ta' dak il-paragrafu u tiriserva minn issa d-dritt illi twieġeb għalih meta hija tkun tista' tifhem x'qiegħed jipprova jgħid hemmhekk l-attur.

5. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenuta minnha maħlufa.

Rat l-atti l-oħra kollha, inklużi l-affidavits u verbali tax-xhieda mismugħa.

Rat id-digriet tagħha tas-6 ta' Novembru 2007 fejn halliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat in-noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-attur qed jitlob dikjarazzjoni ta' nullita' taż-żwieġ tiegħu mal-konvenuta għax allegatament:

(i) il-kunsens tagħha għal dan iż-żwieġ kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, u b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha mpossibbli għaliha li taqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Il-prova ta' kwalunkwe waħda mir-raġunijiet msemmija mill-attur, hija suffiċjenti biex, indipendentement mir-raġuni l-oħra, tirrendi żwieġ null skond il-liġi tagħna. Il-kompitu ta' din il-Qorti huwa għalhekk li tara u teżamina jekk iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ in eżami, jistgħux iwassluha għall-konklużjoni illi teżisti xi waħda minn dawn ir-raġunijiet li tirrendi żwieġ null skond l-Att dwar iż-żwieġ (Kap. 255).

L-ewwel raġuni li fuqha l-attur qed jibbaża t-talba tiegħu, hija dik kontemplata fl-ewwel parti ta' l-artikolu 19(1)(d) tal-liġi msemmija. Ikun hemm **difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju**, meta xi waħda mill-partijiet, għalkemm ma jistgħax jingħad li tbatu minn infermita' mentali, tkun daħlet għal din ir-rabta konjugali mingħajr maturita' biżżejjed għaż-żwieġ.

*Gie spjegat illi "B'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, il-leġislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta' immaturita' li parti jew oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta, ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' **discretio iudicii** hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ. Kif jispjega l-ġurista **Colagiovanni**:*

'il matrimonio, in quanto patto ossia 'foedus' ...richiede una capacita' intellettuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che e' per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrita' di mente e di liberta', dato che... si tratta di assumersi una 'servitus' per tutta la vita.' (Forum, 1990. vol. I part. 1. p.72)';

*Pero', kif ġia ngħad, b'immaturita' jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, d-dottrina u l-ġurisprudenza 'non si riferiscono ad una piena e terminale maturita', non esigono nei nubenti una conoscenza perfetta ed esaustiva di cioe' che comporta il matrimonio, non richiedono una preveggenza chiara ed assoluta di cioe' che puo' comportare la vita coniugale, ne un perfetto equilibrio volitivo-affettivo, ne in fine una conoscenza perfetta della motivazione della scelta matrimoniale. Ecco perche' riesce piu' appropriato l'uso del termine **discrezione di giudizio**, che fa riferimento ad un certo discernimento ma non implica il raggiungimento di una maturita' piena.'* (Pompedda, M. F. Il Consenso Matrimoniale in Grochowski-Pompedda-Zaggia. Il Matrimonio nel Nuovo Codice di Diritto Canonico (Padova 1984, p. 46). *Propriu għalhekk ukoll il-legislatur jirrikjedi li d-difett ta' diskrezzjoni jrid ikun wieħed serju..."¹*

Hekk ukoll l-Imħallef Rotali **Davino** innota li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, jfisser ukoll in-nuqqas ta' kapaçita' il-partijiet kontraenti li jilħqu ammont sufficjenti ta' riflessjoni proporzjonata għall-kuntratt konjugali, li hija fakulta' riflessiva meħtieġa għall-istat nuzjali (monito. Ecclesiastices, 108(1983) 504, u.2. cfr. Ch. Defebvre: "Defectus Discretionis indicii in Rotali Iurisprudencia in Periodica, 69, (1980) p.55 – 7): *"This is the capacity to put together judgements already reached to form a new judgement i.e. affirm or deny something about the objects of consent (in this case marriage). A sufficient mature capacity to judge and to reason, to make a practical evaluation of the nature and essential*

¹ N.A. vs R.A. konfermata mill-Qorti ta' l-Appell fid-29.10.1999 (vol. LXXXIII, pt.2, p. 559)

obligations of marriage. The critical faculty is the faculty to combine reasoned judgement to form a new judgement. In marriage, the person about to marry must have the capacity to argue and reason inside of himself whether he should, first of all marry at any given time, and secondly, marry the person proposed as his/her spouse. He/she must internally turn over the reasons for and against whether to take the other person for a commitment of a lifetime, which commitment would have to include the giving of one self to the other, the rendering of mutual service, and the institution with the other person of a lifetime full of a life of mutual help, respect and self-sacrifice"

(vide sentenza *coram anne* – 22.7.69, SRRD No. 1.61, pp. 864 - 865 n. 3).

L-attur jibbaża t-talba tiegħu wkoll fuq it-tieni parti tas-sub-inċiż 19(d) tal-kap. 255, u cioè' li l-kunsens tal-konvenuta kien ivvizzjat ukoll minħabba **anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ**. Hawnhekk il-legislatur jirrikonoxxi bħala inkapaċita' li jingħata l-kunsens u kawża ta' nullita' taż-żwieġ, massa kumplessa ta' anomaliji psikiċi (li fosthom l-ewlenin, għalkemm mhux l-uniċi, huma disordnijiet psikosesswali) li jaffettwaw il-personalita' tas-suġġetti, liema inkapaċita' mhux neċessarjament tneħħilhom l-użu tar-raġuni, jew tneħħilhom id-diskrezzjoni tal-ġudizzju, imma b'danakollu xorta waħda tirrendihom inkapaċi li jassumu l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ b'mod verament kommess u responsabbli.

Il-mod kif tiġi nterpretata l-frażi "**anomalija psikologika serja**" huwa importantissimu. Li huwa mportanti biex tipprova m'huwiex daqstant is-serjeta' tal-anomalija psikologika daqskemm jekk din tirrendix is-soġġett inkapaċi li jassumi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ. Din l-inkapaċita' trid tkun assoluta, għax fiż-żwieġ m'hemmx lok għal kunsens parzjalment validu: jew hemm kapaċita' ġuridika sħiħa jew m'hemmx. Huwa mportanti li wieħed iżomm quddiem għajnejh illi dawn l-obbligazzjonijiet essenzjali jridu jkunu reċiproċi,

permanenti, kontinwi, esklussivi u irrevokabbli. Ikun hemm għalhekk din l-inkapaċita' jekk waħda mill-partijiet tkun, minhabba kawża psikoloġika, inkapaċi li tassumi dawn l-obbligazzjonijiet bil-karatteristiċi essenzjali msemmija.

Billi ż-żwieġ huwa sħubija għall-ħajja kollha tal-koppja miżżewġa, kull parti trid tkun kapaċi tikkomunika intimament fuq il-livell personali. Din il-kapaċita' hija differenti mill-kapaċita' li tipprokura ċertu ammont ta' kuntentizza fiż-żwieġ. Hekk ukoll, falliment *de facto* ta' żwieġ, ma jfissirx awtomatikament inkapaċita' li wieħed jiżżewweġ.

Biex tinvalida żwieġ għal din ir-raġuni, l-inabilita' trid tkun magħġuna fis-*set-up* personali ta' xi waħda mill-partijiet. Id-difett psikiku mhux neċessarjament ikun patoloġiku. Imma jrid ikun verament il-"kawża" li l-"effett" inevitabbli tagħha jħarbat ir-relazzjoni maritali. Għalhekk irid ikun gravi (seriously disabling). L-inabilita' trid tkun tali li mhux biss tirrendi ż-żwieġ diffiċli, imma impossibbli, u trid tkun teżisti qabel iż-żwieġ.

L-obbligi u l-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa ġew deskritti bil-mod segwenti:

*"... the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman; mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties, should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics."*²

² P.A. Angela Spiteri xebba Selvagi vs Joseph Spiteri : 4.11.1994, fejn il-Qorti adottat il-kummenti ta' P.J. Viladrich fil-ktieb tiegħu :

Mill-provi miġbura, jirriżulta illi fil-każ in eżami l-partijiet kienu bdew jiffrekwentaw lil xulxin xi tliet snin qabel ma żżewġu. Kienu ltaqgħu meta l-konvenuta bdiet tattendi lezzjonijiet privati tal-kimika u l-fiżika għand l-attur, li kien fl-añhar sena tiegħu t-Training College. Dik il-ħabta, huwa kellu għoxrin sena u hija sittax. Kienu jiltaqgħu prinċipalment fil-weekends, peress li matul il-ġimgha l-attur kien ikun Malta. Ftit xhur qabel, il-konvenuta kienet għadha kemm hassret minn ma' ġuvni ieħor li kien ilha toħroġ miegħu għal xi sentejn. Ommha ma ħallithiex tkompli ma' dan il-ġuvni billi kellu ħuh ibati mid-Downs Syndrome. Xi sena wara li l-kontendenti saru jafu l-xulxin, l-attur rebaħ *scholarship* ta' tliet snin fil-West Indies. Biex isegwi dan il-kors ħtieġlu neċessarjament li jkun imsiefer fit-tul, u kien jirritorna biss għall-vaganzi tas-sajf. Qabel ma bdiet l-añhar sena tal-kors, il-kontendenti ddeċidew li jżżewġu sabiex il-konvenuta tkun tista' takkumpanjah.

Iż-żwieġ ġie ċelebrat fit-23 ta' Awissu 1975. Minn dan iż-żwieġ kien hemm tliet ulied, tifla u żewġ subien. Il-konċepiment tal-kbira ma kienx ippjanat u seħħ proprju malli żżewġu. Infatti l-konvenuta skopriet li kienet tqila meta ġia kellha erba' xhur tqala u l-kontendenti kienu msieferin. Fil-West Indies il-kontendenti krew post għalihom u l-konvenuta kienet tqatta' ħafna ħin waħedha sakemm żewġha kien jattendi għall-*lectures*. Darba kienu anke ppruvaw jagħmlu għaliha xi indigeni. L-attur kien iħobb imur għall-kaċċa fil-foresta ma' sħabu, u f'dawn l-okkażżjonijiet ukoll kienet tkun waħedha. Meta kien ifalli xi lectures għal dan l-iskop, kienet tattendi hi minflok, biex ma jitlef xejn mill-lezzjonijiet. Hekk kif kien qed joqrob iż-żmien għall-ħlas, il-konvenuta rritornat Malta waħedha, u meta ntemm il-kors, żewġha rritorna wkoll. Billi kien għad ma kellhomx ir-residenza proprja tagħhom, il-kontendenti marru joqgħodu mal-ġenituri tal-konvenuta, li kienet tifla unika, u damu joqgħodu hemm sakemm lestew id-dar tagħhom xi tlettax-il sena wara.

"Matrimonial Consent in the Code of Canon Law" : Montreal, 1993, p. 687 .

L-attur beda jgħallem fl-iskejjel ta' Għawdex, u anke għamel xi żmien jaħdem Malta. Billi ma kienx daqstant għal qalbu jgħallem suġġetti li ma kienx speċjalizza fihom, il-konvenuta tħabtitlu biex jingħata dawn is-suġġetti u minn hemm l-attur beda gradwalment javanza fil-karriera tiegħu. Xi snin wara l-attur tħajjar jiftaħ ħanut ta' *pet and garden supplies*, inkluż il-preparazzjoni ta' flower arrangements. Billi matul il-ġurnata kien ikun okkupat l-iskola, in-negozju kienet tmexxieh il-konvenuta, minkejja li kienet għadha trabbi t-tfal. L-attur kien jassisti biss x'ħin jispiċċa mix-xogħol prinċipali tiegħu, u anke f'dan ġieli kienet tgħinu billi tikkoreġilu l-*homeworks* ta' l-istudenti tiegħu. B'hal f'kull familja oħra, inqalgħu diversi problemi fit-trobbija tat-tfal. Il-konvenuta ssemmi inċident fejn it-tifel il-kbir kien telagħlu ħafna deni u mnalla kienet għal terza persuna li nsertat fil-viċinanzi li tagħtu r-respirazzjoni artifiċjali meta kien waqaf li jieħu n-nifs. Tgħid ukoll illi t-tqala bit-tifel iż-żgħir kienet waħda diffiċli u kien hemm il-perikolu li kemm hi kif ukoll it-tarbija jitilfu ħajjithom. Hekk ukoll ftit wara li kienet għadha kemm welldet lil wieħed mis-subien, akkumpanjat liz-ziju ta' l-attur l-Isptar Malta, minkejja r-riskji kollha li seta' kien hemm għall-saħħitha. Anke meta l-attur tħajjar jikkontesta l-elezzjonijiet tal-Kunsill Lokali, sab l-appoġġ totali ta' martu, li ma' l-impenji l-oħra kollha tagħha sabet ukoll il-ħin biex tgħinu fil-kampanja elettorali tiegħu.

Sadanittant in-negozju tal-kontendenti baqa' jiffjorixxi u żdiedu sew l-impenji tagħhom, tant li ftit li xejn kien qed jibqalgħom ħin għal xulxin. Infatti wara xi żmien ma bdewx jaċċettaw iżjed tiġijiet nhar ta' Hadd, fi sforz li ta' l-inqas jiddedikaw dik il-ġurnata għall-familja. Madankollu l-kontendenti kienu ta' spiss jillitikaw fuq il-fatt li fil-fehma ta' l-attur, martu kienet wisq iddedikata għat-tfal u lilu ma kienitx tagħtih attenzjoni biżżejjed. Xi drabi meta kien jiġri hekk, l-attur kien jaqbad u jitlaq 'l barra mid-dar u jmur jorqod band'oħra f'fond ieħor li kellhom il-kontendenti. Minħabba dan it-tilwim il-partijiet kienu bdew jieħdu xi counselling mingħand l-Arċipriet li kien ukoll ħabib tal-familja, u anke mingħand is-social worker fid-Dipartiment tal-Ħarsien tal-Familja f'Għawdex. Imma dawn it-tentattivi ma tantx jidher illi kienu ta' suċċess, tant illi l-attur beda

anke jkollu relazzjonijiet extra-maritali, kif ammetta hu stess ma' martu, u fl-aħħar ħareġ mid-dar matrimonjali biex qatt ma reġa' rritorna lura. Infatti ġie iffirmit kuntratt ta' separazzjoni konsenswali fit-18 ta' Frar 2003 li mbagħad ġie segwit xi żmien wara bil-kawża preżenti.

Mill-provi prodotti, il-Qorti issa trid tara jekk teżistix xi waħda mir-raġunijiet li fuqhom qed jibbaża t-talba tiegħu l-attur sabiex jikseb dikjarazzjoni ta' nullità ta' dan iż-żwieġ. Ma jistax ma jiġix enfasiżżat illi : *"is-socjeta' għandha tipproteġi ż-żwieġ u min javvanza xi pretensjoni dwar nullità ta' żwieġ għandu jagħmel dan bl-aktar mod serju u bi provi konkreti, u mhux b'mod leġġer u inkonvinċenti."*³ Hekk ukoll ġie diversi drabi ribadit illi : *"Iż-żwieġ għas-socjeta' mhux rabta ċoff iżda rabta għoqda u biex tinħall din l-għoqda l-Qorti ma tistax toqgħod biss fil-każ li għandha quddiemha fuq dak li l-attur appellant seijaħ il-konfessjoni ġudizzjali tiegħu, sija pure ġuramentata, iżda jeħtieġ li kwalunkwe dikjarazzjoni tiegħu tiġi kkorroborata u sostanzjata bi provi oħra li huma biżżejjed biex jipproduċu fil-ġudikant il-konvinzjoni morali meħtieġa li verament il-kunsens ta' l-attur appellant kien ivvizzjat fil-mument taċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ tiegħu mal-konvenuta."*⁴

L-attur, kif rajna qed jibbaża t-talba tiegħu għall-annullament ta' dan iż-żwieġ fuq żewġ raġunijiet :

- (a) in-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fil-konvenuta;
- (b) il-preżenza ta' anomalija psikoloġika li rrendietha inkapaċi li taqdi l-obbligazzjonijiet taż-żwieġ.

Dwar l-ewwel raġuni : Kif rajna, biex ikun hemm il-kunsens matrimonjali, huwa meħtieġ li l-partijiet kontraenti jkunu jafu li ż-żwieġ huwa sħubija permanenti bejn raġel u mara, destinata għall-prokrejazzjoni tat-tfal taħt xi forma ta' kooperazzjoni sesswali. **"Diskrezzjoni ta' ġudizzju"** tirreferi għal dak il-livell ta' maturità u ta' volonta' tal-

³ M mart AD vs AD :13.3.1984 kollez. vol. LXVIII pt. 3 p. 49

⁴ Appell . Carmel Farrugia vs Pauline Farrugia: 28.7.1987 kollez. Vol.. LXXI. pt. 2 p. 212

partijiet kontraenti li tagħtihom il-kapaċita' li jagħtu u jirċievu lil xulxin, permezz ta' rabta legali, f'kommunita' unika ta' ħajja u mħabba. Wieħed għandu jippreżumi li wara l-puberta', kulħadd ikun jaf żwieġ x'inhu, sakemm ma jiġix ippruvat il-kuntrarju.

L-attur jikkontendi f'dan ir-rigward illi qatt ma kien hemm fil-konvenuta "*dak il-'commitment' li wieħed irid juri fil-konfront tal-persuna l-oħra li fl-aħħar jintrabat magħha fiż-żwieġ.*"⁵ Huwa donnu jrid jagħti x'wieħed jifhem illi l-konvenuta daħlet għal dan iż-żwieġ, mhux għax verament kien hemm imħabba lejha, imma għaliex, wara li ħassrulha mal-*boyfriend* li kellha qabel, il-ġenituri tagħha rieduha ssib lil xi hadd ta' ċerta pożizzjoni fil-ħajja. Ma rriżulta xejn pero' x'jindika illi dan seta' kien verament il-każ. Anzi l-provi juru proprju l-kuntrarju, u għalkemm il-konvenuta żżewġet ta' eta' relattivament zghira, (infatti kellha dsatax-il sena) ma rriżultax illi ma kienitx taf x'inhu żwieġ u r-responsabilitajiet kollha li jġib miegħu. Anzi sa minn meta' l-kontendenti bdew ikellmu l-xulxin bis-serjeta', l-konvenuta dejjem għamlet minn kollox biex tgħin lill-attur jilħaq l-aspirazzjonijiet soċjali tiegħu. Sa siefret miegħu biex ma jisfrattax il-kors fil-bijoloġija li kien qed isegwi daqstant 'l bogħod minn pajjiżha u f'ambjent għall-kollox estranju għaliha. Lura Malta, apparti li rabbiet l-uliedha bl-akbar dedikazzjoni, kif jammetti l-attur stess, għenitu sew fix-xogħol ewlieni tiegħu bħala għalliem, u wisq aktar fit-tmexxija tan-negożju li tħajjar jistabilixxi, għal aktar minn għoxrin sena sħaħ, sakemm sfratta dan iż-żwieġ.

Żgur li f'dawn iċ-ċirkostanzi ma jistax jingħad li ġie ppruvat li kien hemm xi nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju da parti tal-konvenuta meta ġiet biex tiżżewweġ lill-attur.

Dwar it-tieni raġuni:

F'dan ir-rigward l-attur jallega illi l-ħajja matrimonjali tal-kontendenti kienet "*nieqsa minn dak l-effett uman li jagħmel l-għaqda fiż-żwieġ possibbli*" u li "*r-relazzjoni interpersonali ta' bejniethom kienet imċajpra b'ħafna*

⁵ ara Nota ta' l-Osservazzjonijiet ta' l-attur a fol. 73 tal-process

ostakoli nevrotiċi u finalment kienet waħda ta' anzjeta' milli armonjuża"(sic). Huwa jsemmi kif matul l-għerusija, il-konvenuta ma kienitx tippermettilu jbusa u jerfagħha fil-pubbliku. Imma meta titqies il-mentalita' għawdxija ta' l-fuq minn tletin sena ilu, wieħed m'għandux għax jistagħgeb illi ħafna nies kienu jistħu jagħmlu dawn il-ħwejjeġ quddiem kulħadd. L-istess għall-fatt illi xejn ma kienet tieħu gost il-konvenuta bit-tmellis ta' l-attur fil-pubbliku, anke forsi fi żminijiet iżjed reċenti. M'hemm xejn anomalu f'li wieħed forsi jistħi juri ċerti sentimenti ta' affezzjoni quddiem terzi persuni. Hekk ukoll jekk il-konvenuta kienet tirrifjuta li tissottometti ruħha għal ċerti xewqat ta' l-attur fl-intimita' ta' l-att konjugali, ma jfissirx b'daqhekk li hija tbatu minn xi anomalija psikoloġika li tirrendiha inkapaċi li taqdi d-dmirijiet essenzjali taż-żwieġ. Anzi l-fatt illi dan iż-żwieġ kien imbierek bi tliet ulied, li bdew ġejjin hekk kif kien ikkonsmat, pjuttost jimmilita l-kontra. Lanqas in-nuqqas ta' attenzjoni li jilmenta minnha l-attur ma jista' jiġi attribwit għal xi difett simili fil-konvenuta. Fi sforz li jagħmel suċċess ekonomiku fil-ħajja tiegħu, l-attur indaħal u daħħal lil martu f'ħafna impenji li, kif jammettu l-istess kontendenti, f'it li xejn kienet tħallilhom ħin liberu għal xulxin. Jidher għalhekk illi, bħal ma sfortunatament qed jiġri f'każijiet bħal dawn, li *stress* tal-ħajja mgħaġġla ta' illum u l-ġirja sfrenata għall-akkumulazzjoni tal-ġid materjali, qed tħalli l-effetti negattivi tagħha fuq il-vera kuntentezza fil-familja.

In ġenerali jista' jingħad għalhekk illi anqas irrizultat ebda kawża psikoloġika li setgħet irrendiet lill-konvenuta nkapaċi li taqdi l-obbligazzjonijiet tal-ħajja matrimonjali, kif infissra hawn fuq.

Għal dawn il-motivi, billi ma ġiex ippruvat illi kien hemm xi waħda mir-raġunijiet indikati mill-attur għaliex dan iż-żwieġ għandu jiġi dikjarat null, tiddeċidi l-kawża billi tiċhad t-talba attriċi bl-ispejjeż kontra l-istess attur.

< Sentenza Finali >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----